

Sprawa C-501/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

6 października 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Audiencia Provincial de Barcelona (Hiszpania)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

18 września 2020 r.

Strona skarżąca:

M P A

Druga strona postępowania:

L C D N M T

Przedmiot postępowania głównego

Powództwo o rozwód i rozwiązanie małżeńskiego ustroju majątkowego, w którym zawarto również roszczenia w przedmiocie pieczy nad małoletnimi dziećmi i odpowiedzialności rodzicielskiej oraz roszczenia o przyznanie alimentów na dzieci i uregulowanie sposobu korzystania z domu rodzinnego w Togo.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony na podstawie art. 267 TFUE, w przedmiocie dokonania wykładni art. 3 i 8 oraz, ewentualnie, art. 6, 7 i 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. 2003, L 338, s. 1), a także art. 3 oraz, ewentualnie, art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia

18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz.U. 2009, L 7, s. 1).

Pytania prejudycjalne

- 1) W jaki sposób należy interpretować pojęcie „zwykłego pobytu”, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia nr 2201/2003 i w art. 3 rozporządzenia nr 4/2009, w odniesieniu do osób będących obywatelami państwa członkowskiego, które przebywają w państwie trzecim z związku z wykonywaniem obowiązków pracowników kontraktowych Unii Europejskiej i które uznawane są w państwie trzecim za przedstawicieli dyplomatycznych Unii Europejskiej, jeżeli ich pobyt w tym państwie związany jest z wykonywaniem przez te osoby obowiązków powierzonych im przez Unię?
- 2) Jeżeli ustalenie miejsca zwykłego pobytu małżonków dla celów art. 3 rozporządzenia nr 2201/2003 i w art. 3 rozporządzenia nr 4/2009 uzależnione jest od posiadania przez nich statusu pracowników kontraktowych Unii Europejskiej w państwie trzecim, w jaki sposób wpływa to na ustalenie, na podstawie art. 8 rozporządzenia nr 2201/2003, miejsca zwykłego pobytu małoletnich dzieci?
- 3) Czy w przypadku uznania, że dzieci nie posiadają miejsca zwykłego pobytu w państwie trzecim, można dla celów ustalenia ich miejsca zwykłego pobytu na potrzeby art. 8 rozporządzenia nr 2201/2003 wziąć pod uwagę związki wynikające z obywatelstwa matki, posiadania przez nią miejsca pobytu w Hiszpanii przed zawarciem małżeństwa, hiszpańskiego obywatelstwa małoletnich dzieci oraz z okoliczności, że urodziły się one w Hiszpanii?
- 4) Czy w przypadku ustalenia, że rodzice i małoletnie dzieci nie posiadają miejsca zwykłego pobytu w państwie członkowskim oraz biorąc pod uwagę, że zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 2201/2003 nie ma innego państwa członkowskiego, które byłoby właściwe dla rozstrzygnięcia roszczeń, okoliczność, iż pozwany jest obywatelem państwa członkowskiego wyklucza zastosowanie klauzuli dotyczącej pozostałej jurysdykcji, zawartej w art. 7 i 14 rozporządzenia nr 2201/2003?
- 5) Jak należy interpretować forum necessitatis, o którym mowa w art. 7 rozporządzenia nr 2201/2003, dla celów przyznania alimentów na rzecz dzieci w przypadku ustalenia, że rodzice i małoletnie dzieci nie posiadają miejsca zwykłego pobytu w państwie członkowskim, a w szczególności, jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby uznać, iż postępowanie nie może zostać we właściwy sposób wszczęte ani przeprowadzone lub nie jest możliwe w państwie trzecim, z którym sprawa jest ściśle związana (w tym przypadku w Togo)? Czy strona musi udowodnić, że zainicjowała lub usiłowała zainicjować postępowanie w tym państwie ze skutkiem

negatywnym i czy obywatelstwo jednej ze stron sporu można uznać za wystarczający związek z państwem członkowskim?

- 6) Czy w przypadku takim, jak będący przedmiotem niniejszej sprawy, gdy małżonkowie posiadają silne związki z państwami członkowskimi (obywatelstwo, uprzednie miejsce pobytu), a żadne państwo członkowskie, na podstawie przepisów przywołanych rozporządzeń, nie jest właściwe do rozstrzygnięcia sporu, jest to sprzeczne z art. 47 Karty praw podstawowych?

Powołane przepisy prawa Unii

Rozporządzenie nr 2201/2003, art. 3, 6, 7, 8 i 14.

Rozporządzenie nr 4/2009, art. 3 i 7.

Rozporządzenie Rady (UE) 2016/1103 z dnia 24 czerwca 2016 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych (Dz.U. 2016, L 183, s. 1).

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 47.

Powołane przepisy prawa krajowego

Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial [ustawa organiczna 6/1985 z dnia 1 lipca 1985 r. o władzy sądowniczej] (BOE nr 157 z dnia 2 lipca 1985 r.), zwana dalej „LOPJ”); przepisy określające jurysdykcję sądów hiszpańskich

I) Zgodnie z art. 22c sądy hiszpańskie są, co do zasady, właściwe:

– lit. c) – w sprawach dotyczących stosunków osobistych i majątkowych między małżonkami, unieważnienia małżeństwa, separacji i rozvodu oraz ich zmiany pod warunkiem, że żaden inny sąd zagraniczny nie jest właściwy, jeżeli oboje małżonkowie w chwili wytoczenia powództwa posiadają miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii lub oboje posiadali w Hiszpanii ostatnie miejsce zwykłego pobytu i jedno z nich tam zamieszkuje lub, jeżeli Hiszpania jest miejscem zwykłego pobytu pozwanego, lub, w przypadku powództwa za porozumieniem stron, jeżeli w Hiszpanii mieszka jedno z małżonków lub jeżeli powód ma miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii przez okres co najmniej jednego roku od dnia wytoczenia powództwa lub jeżeli powód jest obywatelem hiszpańskim i miał miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii przez okres co najmniej sześciu miesięcy przed dniem wytoczenia powództwa, jak również wtedy, gdy oboje małżonkowie są obywatelami hiszpańskimi,

– lit. d) – w sprawach dotyczących pochodzenia dziecka i stosunków między rodzicami a dziećmi, ochrony małoletnich i odpowiedzialności rodzicielskiej,

jeżeli w chwili wytoczenia powództwa dziecko lub małoletni posiadają miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii lub jeżeli powód jest obywatelem hiszpańskim lub posiada miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii lub, w każdym razie, od co najmniej sześciu miesięcy przed dniem wytoczenia powództwa.

II) Zgodnie z art. 22g:

Sądy hiszpańskie nie są właściwe w tych sprawach, w których nie przewidują tego przepisy prawa hiszpańskiego; sądy hiszpańskie nie mogą jednak odmówić orzekania, ani stwierdzić braku swojej właściwości w sprawie, która wykazuje związek z Hiszpanią, a sądy innych państw, które wykazują związek z tą sprawą stwierdziły brak swojej właściwości.

Código Civil [kodeks cywilny]

Zgodnie z art. 40 dla celów wykonywania praw i zobowiązań cywilnoprawnych miejscem zamieszkania osób fizycznych jest przede wszystkim ich miejsce zwykłego pobytu, jednakże miejscem zamieszkania osób przebywających za granicą ze względu na wykonywanie obowiązków dyplomatów, którzy korzystają z prawa eksterytorialności, jest ich ostatnie miejsce zamieszkania na terytorium hiszpańskim.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Strony sporu zawarły związek małżeński w dniu 25 sierpnia 2010 r. w Ambasadzie Hiszpanii w Gwinei Bissau. Małżeństwo zostało wpisane do Libro de Registro Civil Consular [konsularnego rejestru stanu cywilnego] w Gwinei Bissau. Strony mają dwoje dzieci urodzonych w dniu 10 października 2007 r. i w dniu 30 lipca 2012 r. w Manresie (Barcelona). Żona posiada obywatelstwo hiszpańskie. Mąż posiada obywatelstwo portugalskie. Dzieci posiadają obywatelstwa hiszpańskie i portugalskie.
- 2 Małżonkowie mieszkali w Gwinei Bissau od sierpnia 2010 r. do lutego 2015 r., a następnie przenieśli się do Republiki Togijskiej. Faktyczna separacja nastąpiła w lipcu 2018 r. Po faktycznej separacji matka i dwoje małoletnich dzieci nadal mieszkają w domu małżonków położonym w Togo, a małżonek mieszka w hotelu znajdującym się w tym państwie.
- 3 Oboje małżonkowie są pracownikami delegatury Komisji Europejskiej w Togo. Ich kategoria zawodowa to pracownicy kontraktowi. Zgodnie z przedstawionymi dokumentami pracownicy kontraktowi nie posiadają statusu dyplomatów państwa członkowskiego z uwagi na swój stosunek umowny z tą instytucją. Pracownicy kontraktowi posiadają w państwie przeznaczenia status przedstawicieli dyplomatycznych Unii, jednakże w państwach członkowskich Unii Europejskiej uznawani są oni jedynie za pracowników Unii. Posiadają oni status dyplomatyczny, którego ważność jest ograniczona do państwa pobytu i okresu oddelegowania.

- 4 W dniu 6 marca 2019 r. M P A wniosła do Juzgados de Primera Instancia de Manresa [sądu pierwszej instancji w Manresie] (Barcelona) pozew o rozwiązanie w przez rozwód małżeństwa zawartego z L C DAS N M T. W pozwie wniosła ona o orzeczenie rozwodu małżonków i rozwiązanie małżeńskiego ustroju majątkowego, a także o ustalenie zasad i sposobu sprawowania opieki i odpowiedzialności rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi, przyznanie alimentów na rzecz dzieci i ustalenie sposobu korzystania z domu rodzinnego położonego w Togo.
- 5 Postanowieniem z dnia 3 czerwca 2019 r. sąd pierwszej instancji przyjął pozew do rozpoznania. Pozwany podniósł zarzut braku jurysdykcji międzynarodowej uznając, że sądy hiszpańskie nie są właściwe do rozpoznania sprawy. Postanowieniem z dnia 9 września 2019 r. sąd pierwszej instancji uwzględnił ten zarzut i stwierdził, że nie posiada jurysdykcji międzynarodowej do rozpoznania sprawy. Juzgado de Primera instancia [sąd pierwszej instancji] uzasadnił swoje orzeczenie brakiem miejsca zwykłego pobytu w Hiszpanii. Żona wniosła apelację od tego postanowienia do sądu odsyłającego.

Zasadnicze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 6 **Żona** twierdzi, że oboje małżonkowie posiadają status dyplomatów jako akredytowani przedstawiciele Unii Europejskiej w państwach przeznaczenia oraz, że status ten jest nadawany przez kraj przyjmujący i obejmuje również małoletnie dzieci. Przedstawiła dokumenty: „Laissez-passer”, które uważa za paszport dyplomatyczny; legitymacje dyplomatyczne wydane dla niej i jej dzieci przez władze afrykańskie; pismo Chargé d’Affaires Unii Europejskiej w Republice Togijskiej oraz wykaz dyplomatów Delegatury Unii Europejskiej w Togo, w którym wymienieni są małżonkowie. Dokumenty te potwierdzają ocenę przedstawioną w pkt 3 powyżej.
- 7 Podnosi ona, że właściwość sądu do wydania rozstrzygnięcia w sprawach rozwodowych, dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej i alimentów określa się zgodnie z rozporządzeniami Unii Europejskiej na podstawie miejsca zwykłego pobytu oraz, że zgodnie z art. 40 Código Civil [kodeksu cywilnego] miejsce zwykłego pobytu nie oznacza miejsca, w którym pełni ona obowiązki jako pracownik Unii Europejskiej, lecz jej miejsce zwykłego pobytu przed uzyskaniem tego statusu, to jest w Hiszpanii.
- 8 Twierdzi ona również, iż chroni ją immunitet, o którym mowa w art. 31 Konwencji wiedeńskiej oraz, że jej roszczenia nie są objęte wyjątkami przewidzianymi w tym artykule.
- 9 Powołuje się ona na zastosowanie forum necessitatis określonego w przywołanych rozporządzeniach oraz wyjaśnia sytuację, w jakiej funkcjonują sądy togijskie. Przedstawia sprawozdania sporządzone przez Radę Praw Człowieka Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych (jedno z dnia 17 sierpnia 2016 r., w którym wskazuje się brak odpowiedniego i ciągłego szkolenia sędziów oraz

utrzymywanie się klimatu bezkarności dla naruszeń praw człowieka oraz kolejne z dnia 22 sierpnia 2016 r., w którym wyrażono zaniepokojenie Organizacji Narodów Zjednoczonych w kwestii niezależności sądownictwa, dostępu do wymiaru sprawiedliwości i bezkarności naruszeń praw człowieka oraz odnotowano spostrzeżenie Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, że osoby nieposiadające umocowania prawnego działają w sądach jako pośrednicy między niektórymi sędziami i stronami sporu, co zostało uznane za sprzyjające praktykom korupcyjnym) oraz wskazuje, że Komitet ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet wezwał Togo do zapewnienia skutecznego dostępu kobiet do sądów.

- 10 **Mąż** twierdzi, że żadne z małżonków nie pełni funkcji dyplomaty w ich państwach, Hiszpanii i Portugalii, lecz są pracownikami Delegatury Komisji Europejskiej w Togo, z którym pozostają w stosunku pracy jako pracownicy kontraktowi. Wskazuje on, że „Laissez-passer” nie jest paszportem dyplomatycznym, lecz przepustką lub dokumentem podróży ważnym na terytorium państw trzecich niebędących członkami Unii Europejskiej.
- 11 Wskazuje on, że Konwencja wiedeńska nie ma zastosowania w niniejszej sprawie oraz że Protokół nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej ma zastosowanie wyłącznie do działań podejmowanych w charakterze urzędowym.
- 12 Jego zdaniem forum necessitatis nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.
- 13 Z powyższych względów uważa on, iż miejscem zwykłego pobytu jest Togo oraz, że zgodnie z mającymi zastosowanie rozporządzeniami sądy hiszpańskie nie są właściwe do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy na podstawie obowiązujących rozporządzeń.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Ogólne przedstawienie problemu

- 14 W celu ustalenia jurysdykcji międzynarodowej sądów do rozpatrywania spraw o rozwód, w których złożone zostały również wnioski w przedmiocie odpowiedzialności rodzicielskiej, alimentów na rzecz małoletnich dzieci i rozwiązania małżeńskiego ustroju majątkowego należy zastosować trzy rozporządzenia Unii Europejskiej: nr 2201/2003, nr 4/2009 i nr 2016/1103. W rozporządzeniach tych właściwość sądu ustala się w oparciu o dwa podstawowe kryteria: miejsca zwykłego pobytu i obywatelstwa. W niniejszej sprawie głównym kryterium służącym ustaleniu właściwości sądów jest, z uwagi na fakt, iż małżonkowie posiadają różne obywatelstwa, miejsce zwykłego pobytu. Jednakże, przywołane rozporządzenia nie wskazują, co należy rozumieć przez miejsce zwykłego pobytu.
- 15 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie wypowiedział się w przedmiocie pojęcia miejsca zwykłego pobytu osób dorosłych w sprawach o rozwód. Wydane

dotychczas wyroki odnoszą się do pojęcia zwykłego pobytu małoletnich dzieci i są to wyroki: z dnia 17 października 2018 r., UD, C-393/18 PPU, EU:C:2018:835; z dnia 8 czerwca 2017 r., OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436; z dnia 9 października 2014 r., C, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268; z dnia 22 grudnia 2010 r., Mercredi, C-497/10 PPU, oraz z dnia 2 kwietnia 2009 r., A, C-523/07, EU:C:2009:225. W wyrokach tych, zawsze w odniesieniu do miejsca zwykłego pobytu małoletnich dzieci, wskazuje się, że:

- rozporządzenie nr 2201/2003 nie zawiera żadnej definicji pojęcia „zwykłego pobytu”;
 - jest to autonomiczne pojęcie prawa Unii, a zatem należy je interpretować w świetle kontekstu, w jakim zostały wprowadzone przepisy rozporządzenia i celu, któremu rozporządzenie to ma służyć, w szczególności celu wynikającego z motywu 12, zgodnie z którym zawarte w rozporządzeniu przepisy dotyczące właściwości sądów zostały opracowane w najlepiej pojętym interesie małoletniego oraz, przede wszystkim, zgodnie z kryterium bliskości;
 - dla celów ustalenia miejsca zwykłego pobytu małoletnich dzieci należy wziąć pod uwagę różne okoliczności, przede wszystkim miejsce, w którym małoletni wykazuje pewien stopień integracji społecznej i rodzinnej, co należy oceniać w oparciu o czas trwania, regularność, warunki i przyczyny pobytu w danym państwie, przy czym okres przebywania małoletniego w danym państwie nie przesądza sam w sobie o tym, że dana osoba zamieszkuje w tym państwie; można go traktować jako wskazówkę, lecz należy oceniać przy uwzględnieniu innych okoliczności. Należy również wziąć pod uwagę obywatelstwo małoletniego, warunki edukacji szkolnej i umiejętności językowe małoletniego, a także jego stosunki rodzinne i społeczne. Zawsze wymagana jest fizyczna obecność małoletniego w jakimś momencie w państwie członkowskim.
- 16 Nie istnieje orzecznictwo definiujące pojęcie miejsca zwykłego pobytu małżonków dla celów ustalenia sądu właściwego w sprawie o rozwód. Ani też orzecznictwo dotyczące miejsca zwykłego pobytu małoletnich w sprawie takiej, jak niniejsza, to jest określające wpływ, jaki na ustalenie miejsca zwykłego pobytu ma posiadanie statusu dyplomatycznego lub innego podobnego, jak na przykład statusu osób wykonujących obowiązki pracowników lub przedstawicieli Unii Europejskiej, które w celu wykonywania tych obowiązków zostały delegowane do państw trzecich.

W przedmiocie niestosowania wewnętrznych pojęć prawnych

- 17 Sąd odsyłający stoi na stanowisku, że art. 40 hiszpańskiego Código Civil [kodeksu cywilnego], na którym powódka opiera swój pogląd o właściwości sądów hiszpańskich, nie ma w niniejszej sprawie zastosowania, ponieważ orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przedmiocie miejsca zwykłego pobytu małoletnich dzieci jasno wskazuje, że pojęcie miejsca zwykłego pobytu jest autonomicznym pojęciem prawa Unii i prawo krajowe

państw członkowskich nie może być stosowane w celu określenia jego znaczenia i zakresu.

W przedmiocie pojęcia miejsca zwykłego pobytu małżonków dla celów ustalenia sądu właściwego do rozpoznania powództwa o rozwód i alimenty

- 18 Dla celów ustalenia miejsca zwykłego pobytu małżonków występujących o rozwód konieczne jest określenie ram czasowych, trwałości i stabilności pobytu małżonków w państwie takim jak Togo. Należy wziąć pod uwagę, że pobyt w tym państwie jest bezpośrednio związany z wykonywaniem przez nich obowiązków pracowników kontraktowych Unii Europejskiej i może on ulegać zmianom w zależności od zmian tych obowiązków i potrzeb Komisji. W związku z tym należy rozważyć, czy ich status pracowników Unii Europejskiej jest czynnikiem decydującym dla uznania, że nie mają oni miejsca zwykłego pobytu w Togo w rozumieniu art. 3 rozporządzenia nr 2201/2003 i art. 3 rozporządzenia nr 4/2009. Warto również rozważyć, czy przy ustalaniu miejsca zwykłego pobytu mogą być brane pod uwagę jako łącznik: obywatelstw matki (hiszpańskie), jej pobyt w Hiszpanii przed zawarciem małżeństwa, jedno z obywatelstw dzieci oraz miejsce ich urodzenia (Hiszpania).

W przedmiocie pojęcia miejsca zwykłego pobytu małoletnich dzieci pracowników kontraktowych Unii Europejskiej

- 19 Jeżeli posiadanie statusu pracowników kontraktowych Unii Europejskiej ma wpływ na ustalenie miejsca zwykłego pobytu rodziców w tym znaczeniu, że ich pobyt w Togo nie jest decydujący dla tego ustalenia, sąd odsyłający zastanawia się, czy wynikające z tego statusu miejsce zwykłego pobytu ma wpływ na ustalenie miejsca zwykłego pobytu małoletnich dzieci.

W przedmiocie wykładni art. 6, 7 i 14 rozporządzenia nr 2201/2003

- 20 Jeżeli posiadanie statusu pracowników kontraktowych Unii Europejskiej nie ma żadnego wpływu na ustalenie miejsca zwykłego pobytu małżonków w państwie członkowskim, sąd odsyłający powziął wątpliwości, czy należy stosować klauzule dotyczące pozostałych jurysdykcji, zawarte w rozporządzeniu nr 2201/2003 (art. 7 w sprawach o rozwód i art. 14 w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej) oraz, jaki jest wpływ art. 6 na zastosowanie tych klauzul.
- 21 Artykuł 6 mógłby bowiem uniemożliwić w niniejszej sprawie zastosowanie art. 7 i 14 oraz, w rezultacie, zastosowanie przepisów prawa krajowego dotyczących ustalania właściwości sądów w sprawach o rozwód i sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Pozwany jest obywatelem portugalskim (jest obywatelem państwa członkowskiego), co jest źródłem wątpliwości, czy
- a) zgodnie z art. 6 może on zostać pozwany przed sądem w innym państwie członkowskim (w niniejszej sprawie w Hiszpanii) jedynie zgodnie z art. 3, 4 i 5 tego rozporządzenia, co wyłącza możliwość odwołania się do

hiszpańskich przepisów prawa krajowego, co umożliwiają art. 7 i 14 rozporządzenia, czy też

- b) przeciwnie, posiadanie statusu obywatela państwa członkowskiego nie wyklucza możliwości pozwania danej osoby na podstawie przepisów prawa krajowego innego państwa członkowskiego, jeżeli zgodnie z przepisami przywołanego rozporządzenia żadne państwo członkowskie nie jest właściwe w danej sprawie. W niniejszym przypadku mamy do czynienia z inną sytuacją, niż opisana w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 29 listopada 2007 r., Sundelind López, C- 68/07, EU:C:2007:740, ponieważ w przywołanej sprawie pozwany nie był obywatelem państwa członkowskiego.

W przedmiocie ewentualnego naruszenia art. 47 Karty

- 22 Sąd odsyłający zwraca się o wyjaśnienie, czy w takim przypadku, jak będący przedmiotem niniejszej sprawy, kiedy małżonkowie mają silne związki z państwami członkowskimi (obywatelstwo, poprzednie miejsce pobytu), sprzeczne z art. 47 Karty jest uniemożliwienie przez rozporządzenie nr 2201/2003 zastosowania przepisów prawa krajowego w celu ustalenia jurysdykcji danego państwa lub gdy, przy zastosowaniu tych przepisów, żadne państwo członkowskie nie okazuje się być właściwe, a istnieją uzasadnione wątpliwości co do bezstronności lub niezawisłości sądów państwa trzeciego.

W przedmiocie konieczności ustalenia przesłanek forum necessitatis w rozporządzeniu nr 4/2009

- 23 Jeżeli posiadanie statusu pracowników Unii Europejskiej nie prowadzi do przyjęcia, że miejsce zwykłego pobytu znajduje się w państwie członkowskim, a ma zastosowanie klauzula jurysdykcyjna, sądy hiszpańskie byłyby właściwe, z uwagi na hiszpańskie obywatelstwo matki, do rozpoznania wniosków w przedmiocie odpowiedzialności rodzicielskiej na podstawie art. 22c lit. d) LOPJ. Z kolei, na podstawie art. 22c lit. c) LOPJ nie byłyby one właściwe do rozstrzygnięcia w przedmiocie rozwodu. Nie byłyby również właściwe, na podstawie rozporządzenia nr 4/2009, które nie zawiera klauzuli pozostałej jurysdykcji, do przyznania alimentów na rzecz dzieci. Zasada zawarta w art. 3 lit. d) rozporządzenia nr 4/2009 nie ma zastosowania, ponieważ podstawą ustalenia jurysdykcji jest obywatelstwo.
- 24 Konieczne jest, aby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił, w jaki sposób należy interpretować forum necessitatis, o którym mowa w art. 7 tego rozporządzenia, i wskazał:
- spełnienie jakich przesłanek uważa za niezbędne dla uznania, że postępowanie nie może zostać we właściwy sposób wszczęte ani przeprowadzone lub nie jest możliwe w państwie trzecim, z którym sprawa jest ściśle związana (w tym przypadku w Togo),

- czy strona musi udowodnić, że zainicjowała postępowanie lub próbowała je zainicjować w tym państwie ze skutkiem negatywnym oraz
- czy obywatelstwo jednej ze stron sporu można uznać za wystarczający związek z państwem członkowskim.

DOKUMENT ROBOCZY